

SENIORHØJSKOLERNE 2024/2025 Egedal

FÆLLESFOREDRAG:

5. september 2024

Portalen Greve kl. 14.00-16.00

Afgørende øjeblikke

Per Stig Møller

Tag med på en fascinerende rejse gennem nogle af verdens mest skelsættende øjeblikke, når Per Stig Møller, tidligere udenrigsminister, miljøminister og kultur- og kirkeminister, træder ind på scenen. I sit medrivende foredrag tager han os bag kulisserne til afgørende beslutninger truffet af historiens giganter: Winston Churchill, Charles de Gaulle, Helmut Kohl, Richard Nixon og Nelson Mandela.

Med sin skarpe analytiske evne og dybe indsigt, som også kommer til udtryk i hans nyeste bog "Afgørende øjeblikke" fra september 2022, fortæller Per Stig Møller om mod, lederskab og de kritiske valg, der har formet vores verden.

Forbered dig på at blive både underholdt og oplyst, når Per Stig Møller udfolder de afgørende øjeblikke, der har defineret vores moderne tid.

16. december 2024

Portalen Greve kl. 14.00-16.00

Struensee – Dronningens elsker, oplysningsmand og diktator

Asser Amdisen

I april 1772 henrettedes Struensee på Trianglen i København. Dermed sluttede en kort og intensiv periode i Danmarks historie, hvor Struensee og Caroline Mathilde med vold og magt forsøgte at gøre Danmark til en oplysningens idealstat samtidig med, at de forsøgte at gøre livet tåleligt for sig selv og for den bindegale Christian VII. Deres historie er blevet husket i utallige bøger, film, ballerter og meget andet.

Asser Amdisen var i 2001 den første, som fik fuld adgang til dokumenterne fra skilsmisseprocessen, som førte til henrettelsen i 1772, og han fortæller en historie om, hvordan hoffet var fyldt af nye ideer, gamle forstokkede mænd og et liberalt forhold til sex, stoffer og moral.

31. marts 2025

Portalen Greve kl. 14.00-16.00

Live fra Amerika

Jesper Steinmetz

USA er verdens største magt og afgørende for Danmark, men hver gang vi tror vi forstår amerikanerne, overrasker og chokerer de os. Tag med på en rejse med mangeårig USA-korrespondent Jesper Steinmetz der, som få, kender Guds eget land, har besøgt samtlige 50 stater og mødt amerikanerne – fra præsidenten til de hjemløse, fra filmstjerne til farmerne.

I dette spændende foredrag beretter Steinmetz om den aktuelle politiske situation, om de seneste års brændpunkter og sociale spændinger og samtidig giver han et indblik i tilværelsen som korrespondent, hvor han i over 10 år har rapporteret personligt om raceuligheder, skoleskyderier, fattigdom, illegal immigration, tyfoner og oversvømmelser, politisk uenighed og en stigende splittelse i befolkningen. Men også om amerikanernes usædvanlige viljekraft og sammenhold, og om deres ukuelige stolthed og kærlighed til forfatningen og fædrelandet.

I foredraget giver Jesper Steinmetz os et unikt indblik i USA anno 2025.

FOREDRAG:

Johnny Cash. The man in Black Michael Christophersen

Johnny Cash voksede op i en fattig bondefamilie med en streng far som, da hans storebror omkommer på et savværk, siger til lille Johnny; det var den forkerte søn der døde. Han bliver den rå udgave af Elvis og opnår kæmpe succes ved at optræde i solidaritet med fangerne i de amerikanske fængsler: San Quentin og Folsom Prison. Johnny Cash kunne let selv have havnet der. Han havner til gengæld i et heftigt pillemisbrug – som han har meget svært ved at slippe ud af. Foredraget er krydret med masser af gode historier og musik, som Folsom Prison Blues, Hurt, Ring of fire og mange flere.

Fra Lincoln til Trump – historien om USA's Republikanske Parti Flemming Ytzen

De færreste tænker over, at Abraham Lincoln, den sejrende præsident i den amerikanske borgerkrig (1861-65) var valgt for det Republikanske Parti. I det 20. århundrede har Dwight D. Eisenhower, Richard Nixon og Ronald Reagan været markant forskellige præsidenter i takt med, at det amerikanske samfund har ændret sig. Donald Trump skiller sig ud fra dem alle. Hvad fortæller de republikanske lederes historie om de forandringer, der er sket i det amerikanske samfund siden borgerkrigen og frem til Donald Trump?

Titanernes kamp: Mellemligstidens store ideologiske slag og kriser Simon Ankjærgaard

Første verdenskrig var den vestlige verdens ur-katastrofe. Alt lå i ruiner – både mentalt og kulturelt. Forude lurede en ny katastrofe og over alt i Vesteuropa gik vejen derhen over gigantiske ideologiske slagvekslinger, voldsomme kriser, folkelige manifestationer og til slut, i nogle af Europas mest civiliserede lande, et totalitært mørke. Vi vil fokusere på de store ideologiske kampe og strømninger, på de finansielle kriser, på Danmarks færd, men også på alt det, der førte til nazisternes magtovertagelse i Tyskland i kølvandet på fascisternes overtagelse af Italien.

Afrikas middelhavskyst – fra oldtiden til det arabiske forår Peter Ravn Rasmussen

Dette foredrag dykker ned i historien og kulturudviklingen i Afrikas middelhavskyst, fra oldtiden til det 21. århundrede. Vi starter med de tidligste civilisationer som de egyptiske dynastier og fønikerne, der grundlagde byer som Karthago. Vi følger derefter den græsk-romerske indflydelse, som førte til kulturel og økonomisk blomstring.

I det 21. århundrede markerede det arabiske forår en folkelig kamp mod diktaturer, med protester og revolutioner i flere lande. Dette foredrag udforsker disse perioder og deres betydning for nutidens politiske og kulturelle landskab.

Spanien i middelalderen: Muslimer, kristne og jøder Miguel Campos

Spaniens forunderlige historie er præget af påvirkninger fra en lang række folk og kulturer. Ikke mindst i middelalderen, hvor maurerne på Den Iberiske Halvø skabte en af de mest velstående og blomstrende regioner i verden med sameksistensen mellem muslimer, jøder og kristne. Foredraget giver et billede af deres samfundsopbygning, forhold til livet, litteratur, arkitektur samt den kulturarv, som er knyttet til de 3 religioner.

Rudolf Tegner – Guddommen og mennesket Dina Rawat

Den danske skulptør Rudolph Tegner (1873-1950) er kendt for sine monumentale skulpturer i et yderst dramatisk formsprog. Hans brud med den pæne og polerede klassicisme skabte forargelse og hans voldsomme og patos fyldte værker vakte ikke ligefrem begejstring, men blev derimod mødt med voldsom kritik i datidens Danmark.

Tegner stiftede sit eget museum i Dronningmølle, han vidste det var nødvendigt, hvis han skulle gøre sig håb om et eftermæle. Hvad drev ham? Hvad inspirerede ham? Hvad betød tidens dom for hans virke?

Vi vil se på værkerne og forsøge at forstå dem i en kunsthistorisk kontekst.

Et liv med Kina Henrik Bjørn

Siden 1983 har Henrik Bjørn rejst, studeret og arbejdet i Kina. Henrik har over fire årtier og 146 rejser til – og rundt om – i Kina besøgt hovedparten af landets provinser. Hør Henrik fortælle om sine personlige oplevelser i Kina i rollen som rejsende, kinesisk studerende, etnografisk feltarbejder i det landlige Kina, leder af en amerikansk velgørenhedsorganisation og repræsentant for et Fair Trade firma. Senest (2016-2018) har Henrik være leder af et dansk inspireret ældrecenter med seniorboliger, plejehjem og et hospital i Shanghai.

Palæstinas Tragedie – og tilstanden i den arabiske verden Flemming Ytzen

Hamas' terrorangreb på det israelske samfund i oktober 2023 ændrer fundamentalt på Mellemligstens historie. Gennem mere end et århundrede har både jøder og palæstinensere levet med håb og drømme om fredelig sameksistens. I dag ser det umuligt ud. Foredraget gennemgår de lange linjer i palæstinenserne forpinte historie og tager også de arabiske nabostater med i fortællingen.

Alexander Flemings opdagelse af penicillinet tilbage i 1920'erne Preben Hartmann-Petersen

Vi skal høre om den skotske læge Alexander Fleming og hans opdagelse af penicillinet tilbage i 1920. Preben er så heldig at være i besiddelse af en penicilliumsvamp, magen til den Fleming, ved en tilfældighed, fandt, så han var i stand til at producere penicillin. Vi skal, i mikroskop, se denne verdensberømte svamp, som normalt kun studeres på universiteter og andre højere læreanstalter

Kaj Munks liv og død – Det første sonoffer

Simon Ankjærgaard

Søndag 29. august 1943 gik den åbenmundede præst Kaj Munk på prædikestolen og hyldede samarbejdspolitikens sammenbrud. Præsten var blevet et samlingspunkt for den stigende modstand mod den tyske besættelsesmagt og havde længe talt dunder mod nazismen og mod de danskere der var gået i tysk tjeneste. I første omgang forsøgte man at lukke ham ned, bl.a. ved at forbyde ham at prædike i de københavnske kirker. Men han fandt andre veje for sine anti-tyske udgydelser – og det blev hans skæbne. Han blev den 4. januar 1944 kl. 20 hentet af fem Gestapo folk og senere samme aften skudt og dræbt i en grøft ved Hørbylunde Bakker.

Henning Larsen – Lysets mester

Michelle Garnier.

Lyset var arkitekten Henning Larsens signatur. Dette er ganske tydeligt, når man går ind i hans bygninger som f.eks. Glyptoteket, Gentofte Bibliotek eller Biblioteket i Malmø – Og til en vis grad også Operaen i København. Han gjorde sig bemærket i udlandet ved bl.a. at skabe udenrigsministeriet i Riyadh i 70'erne. I dette foredrag skal vi se på nogle af arkitektens banebrydende bygninger og netop hans brug af lys til at skabe rummet.

Vi skal også se på, hvordan tegnestuen arbejder efter Henning Larsens død i 2013. Michelle Garnier er cand. Phil i kunsthistorie. Henning Larsen er en af hendes favorit arkitekter.

Oldtidens Ægypten

Rune Olsen

Det gamle Ægyptens kunst og kultur har fascineret Europa i mange århundreder med sine eksotiske, og alligevel genkendelige, udtryksformer og arkitektur. Det var dog først med fundet af Rosetta-stenen samt tydningen af hieroglyfferne, at det blev muligt at dykke ned i den mere end 5000 år lange historie, som har defineret landet ved Nilen. Dette foredrag giver en introduktion til Ægyptens storhedstider, hvor man byggede enorme pyramider, anlagde store templer til guderne og erobrede vidtstrakte lande mod syd i Nubien og mod nord i Levanten. Vi ser også dechifreringen af hieroglyfferne og etableringen af ægyptologien som videnskabelig disciplin, samt danskernes bidrag til disse

Valdemar Den Store

Henning Nørhøj

Med udgangspunkt i indvielsen af Sct. Bendts kirke i Ringsted i 1170 vil foredraget være en fortælling om denne magtfulde konge i den danske middelalder. Vi kender Valdemar den Store fra Saxos Danmarkshistorie. Men fortæller Saxo den hele sandhed om kongens besværlige og farefulde vej til magten og hans regering? Blodgildet i Roskilde! Foredraget vil give et billede af en brydningstid i Danmarkshistorien, hvor kongemagten blev arvelig, kirken fik magt, byer opstod og hvor Danmark blev en stormagt i Nordeuropa.

Kunstig intelligens – ny æra for mennesket eller maskinen?

Frederik Lindskov

Moore's lov fra 1965 forudsiger en fordobling af computerens regnekraft hver 18. måned. Loven har vist sig præcis, og i dag udvikler chips og bits sig stadig med denne hastighed. For eksempel, hvis du fordobler et ris korn 40 gange, som svarer til perioderne siden 1965, får du ca. 500 mia. ris korn. Alligevel kom det som en overraskelse, da ChatGPT pludselig kunne tage embedseksamener, foretage kræftscanninger og konkurrere med tekstforfattere. Hvad skete der? Hvorfor gik udviklingen så hurtigt, og hvor vil denne kunstige intelligens føre os? Mod en bedre verden - eller mod afgrunden?

Giacomo Puccini – musikteatrets sidste mester

Thomas Milholt

T. Milholt er cand. mag i musikvidenskab, journalist og forfatter til bl.a. *Manden bag masken - Rossini og hans operaer*

Komponisten Giacomo Puccini (1858-1924) kom til at slutte den store folkelige italienske operatradition, som havde glædet publikum i hans hjemland og hele verden siden begyndelsen af 1600-tallet. Hans værker udgjorde en modpol til Richard Wagners operaer, som var baseret på myter, det store tyske, romantiske orkester og hans brug af ledemotiver. Puccini byggede videre på sit eget lands tradition: Musikteatret med forestillinger, som i stigende grad kom til at ligne skuespil med dramatisk musik, og som tændte følelserne. Foredraget placerer den italienske mesters værker i forhold til den tradition, han skrev sig ind i og følger ham frem til hans sidste opera Turandot (1924). Puccini sluttede sin karriere kun få år før tonefilmen brød igennem og publikum fravalgte Italiens operaer til fordel for Hollywoods film. I løbet af dette foredrag bliver en række centrale klip fra operaerne præsenteret.

H.C. Andersen og julen

Kristina Junge Jørgensen

I dette foredrag skal vi høre om H.C. Andersens forhold til julen. Han har gennem livet holdt jul i mange forskellige kredse, i erindringerne beretter han om julen i barndomshjemmet i Munkemøllestræde, julen hos de københavnske familier, som gæst på Basnæs herregård og juleaften med danskerne i Rom. Andersen holdt af at skrive juledeviser og at klippe figurer til træet. Julen er også tema i flere af hans eventyr som "snemanden", "Grantræet" og "Nissen og madammen"-I 1800-tallet var en periode, hvor flere af de danske juletraditioner, som vi kender i dag startede. Igennem Andersens juleeventyr skal vi se på, hvordan julen og de nye traditioner repræsenteres.

Kalkmaleriernes magiske univers

Ole Schramm

Vi begynder med kalkmalerierne i Højby Kirke og Ebbe Kløvedals bog om "En engels vinger" og bevæger os derefter videre ud i kalkmaleriernes forunderlige, tankevækkende og undertiden groteske verden. Når man oplever kalkmalerierne, føler man, at man bliver en del af de fortællinger, som kalkmalerierne skildrer

Arven efter Djengis Khan. Pest eller Kolera – Det mongolske dilemma

Jan Tvernø

Mongoliet er et af verdens mest sagnomspundne lande. Du har sikkert hørt om Djengis Khan og det store mongolske rige. Måske har du også set filmen om Marco Polos tid ved Kublai Khans hof i Karakorum. Mongoliets størrelse, lave befolkningstal og en landlåst placering mellem Rusland og Kina har særligt siden 1. verdenskrig været en stor udfordring, hvor de usædvanligt hårdføre mongoler konstant har balanceret mellem pest eller kolera som alliance. Et svært valg, som ikke kommer uden modbydelser, men mongolerne er et klogt folk. Befolkningen er splittet om alliancer, men samlet om en stærk national identitet, hvor alle vil på stå, at de nedstammer direkte fra Djengis Khan. Mongoliet er imidlertid meget mere end storpolitik og arven efter Djengis Khan.

El Dorado – Landet af guld

Jan Tvernø

Da unge aristokratiske Simón Bolívar sad på verandaen i sin farbrors hacienda på landet i Venezuela, var det svært at forestille sig, at Simón skulle stå i spidsen for Sydamerikas afkolonisering og få en politisk ideologi og et land opkaldt efter sig. På en dannelsesrejse til Europa blev Bolívar inspireret af ideerne, som Den Franske Revolution genererede. Han rejste tilbage til Sydamerika netop som den Spanske Frihedskrig startede i 1808 og indledte sammen med argentinske José San Martín en langvarig kampagne for de sydamerikanske landes selvstændighed. Bolívar endte som den store befrielseshelt i 1824 men gjorde en ting forkert og han døde udstødt, forarmet, ulykkelig og svækket af tuberkulose allerede i 1833. På dødslejet sagde Bolívar angiveligt "fremtiden vil hylde mig" – El Libertador fik ret. I dette foredrag skal vi på en smuk historisk og fotografisk rejse rund i Sydamerikas lande fra nord til syd - og fra El Libertador til Evo Morales og Hugo Chavez – men vi skal også høre om Che Guevaras mislykkede revolution i Bolivia og gentlemanrøverne Butch Cassidy & The Sundance Kids endeligt.

TURE:

Papirøen, Operaparken og Holmens vilde forvandling

Frederik Lindskov

Vi mødes ved Inderhavnsbroen ved Broens Gadekøkken og går forbi Nordatlantens Brygge og Krøyers Plads. Vi ser nye kunstværker på kajen i anledning af Dronningens 50-års jubilæum samt "Kosmisk Rum" og Eva Sørensens "Krystalsten". Vi besøger Papirøen med Danmarks dyreste lejlighed ved siden af almene boliger og en plads dekoreret som et gigantisk H.C. Andersen papirklip. Operaparken har seks klimazoner med et tropisk orangeri opvarmet af solceller på Operaens tag. En regnskov strækker sig fra parkeringskælderen mod lyset. Vi går igennem kongeporten til Arsenaløen, passerer Operaen og ser det gyldne boldbur ved indgangen til Børnebyen – Danmarks største daginstitution. Vi går igennem en ombygget motortorpedobådshal, nu luksuslejligheder med udsigt til voldene, kanonbådsskurene og Amager Bakke. Holmens nye øer er hvor Danmarks fortid møder byens unge puls.

Mødested: Den Grønlandske Handelsplads, Broens Gadekøkken, lige ved Inderhavnsbroen på Christianshavns-siden, 1401 København K

EGEDAL

46 987 fredage

kl.9.30-12.15 Græstedgård, Ølstykke

46 988 mandage

kl.10.00-12.45 Stenløse Kulturhus

FOF forbeholder sig ret til ændringer i programmet i tilfælde af sygdom, lokale problemer, lærerønsker eller andet.

Udgifter til entré på museer og eventuelle ekskursioner er ikke inkluderet i deltagerprisen og betales derfor separat af deltagerne.

FOF

KLOGERE, SUNDERE, GLADERE